

Ontwikkelingen jeugdbescherming

aan: de raad van de gemeente Hillegom

zaaknummer: Z-22-280790
datum collegevergadering: 22 november 2022
portefeuillehouder: Jan van Rijn
behandelend ambtenaar: Madeleine Heitmeijer-Broersen
emailadres:
telefoon: 14 0252
embargo:

In onze raadsbrief van maart 2022 hebben wij u geïnformeerd over het beëindigen van het verscherpt toezicht door de Inspectie. Graag informeren wij u nu over de landelijke ontwikkelingen in de jeugdbescherming van het afgelopen jaar. In deze brief beschrijven we daarnaast ook de maatregelen die we in Holland Rijnland verband hebben genomen om de jeugdbeschermingsorganisaties te ondersteunen en de ingezette doorbraakaanpak te verduurzamen. Gezien de situatie van de jeugdbescherming op dit moment, is er een breed besef dat maatregelen nodig zijn om kinderen en gezinnen in een situatie van onveiligheid op een adequate manier te ondersteunen.

1. Inleiding

De situatie in de jeugdbeschermingsregio Zuid West (ZW) 4, waar Holland Rijnland¹ deel van uitmaakt, was in juli 2021 aanleiding voor de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Jeugd en Veiligheid en het Rijk om verscherpt toezicht en respectievelijk Interbestuurlijk Toezicht in te stellen. Er wachtten te veel kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel op jeugdhulp. Om hiervoor tot oplossingen te komen, is de "doorbraakaanpak" gestart. Het toezicht is per februari 2022 gestopt. Hierover hebben wij u per Raadsbrief van maart 2022 geïnformeerd (Z-22-237134) De maandelijkse monitoring op ambtelijk niveau met de inspecties is eind augustus beëindigd.

2. Landelijke ontwikkelingen Jeugdbescherming (vanaf december 2021)

Vanaf eind vorig jaar volgen de landelijke ontwikkelingen elkaar in rap tempo op. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste:

- December 2021: de Gecertificeerde Instellingen (GI's, jeugdbeschermingsorganisaties)² sturen een brandbrief naar de minister van Justitie en Veiligheid, naar aanleiding hiervan wordt een breed overleg ingesteld met oa Rijk, VNG en de Jeugdautoriteit om plannen te ontwikkelen voor de jeugdbescherming³.

¹ Regio ZW 4 bestaat uit de samenwerkende jeugdhulpregio's: Haaglanden, Zuid Holland Zuid, Midden Holland en Holland Rijnland

² De Gecertificeerde Instellingen zijn de organisaties die Jeugdbeschermingsmaatregelen uitvoeren. In ZW 4 zijn dat Jeugdbescherming West, De William Schrikker Stichting en het Leger des Heils.

³ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/wp-content/uploads/2021/12/Brief-aan-minister-Dekker-over-crisis-in-de-jeugdbescherming-8-dec-2021.pdf>

- Juni 2022: het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) houdt regiogesprekken in de 12 jeugdbeschermingsregio's en stelt vast dat in alle regio's grote problemen spelen⁴.
- September 2022: JenV biedt de evaluatie van de Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen aan de Tweede Kamer aan⁵, die hierop een spoeddebat aanvraagt vanwege de zeer kritische evaluatie. Naast enige verbeterpunten in de wet gaat het met name om de gebrekkige uitvoering ervan vanwege een te hoge caseload van de jeugdbeschermers.
- September 2022: JenV en VWS publiceren een brief⁶ aan de Kamer met de aanpak voor verbetering van de jeugdbeschermingsketen. De brief van JenV en VWS beschrijft een maatregelenpakket dat uit 3 onderdelen bestaat:
 1. *Verlaging van de caseload*. De brief van het Rijk geeft aan dat het Rijk hiervoor in 2022 t/m 2025 4 keer €10 miljoen ter beschikking stelt en gaat ervan uit dat de gemeenten eenzelfde bedrag zullen verstrekken.
 2. *De invoering van het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming⁷ wordt versneld*. De brief geeft aan dat eind 2024 het wetsvoorstel naar de Kamer zal worden gestuurd. Door de taken van Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de GI's anders te organiseren en met regionale veiligheidsteams te werken worden jeugdigen beter en sneller geholpen.
 3. De brief noemt nog een *aantal lange termijnoplossingen* die bijdragen aan een verlichting van de problematiek van de jeugdbescherming, zoals het beperken van de reikwijdte van de Jeugdwet (in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd⁸) en het versterken van de lokale teams.

3. De huidige situatie in de regio ZW 4

Verbeterplannen organisatie GI's

Belangrijk onderdeel in de kwaliteitsverhoging voor de GI's in regio ZW4 zijn de zogenaamde verbeterplannen, waarmee we in 2020 zijn gestart. De GI's kregen op basis van hun verbeterplannen o.a. extra gemeentelijke middelen om de caseload van de jeugdbeschermers te verlagen en te verlichten. De resultaten van de verbeterplannen zijn oa:

- Meer vaste jeugdbeschermers voor de kinderen;
- Meer inzet van preventieve jeugdbescherming/ geen opnamestop meer bij 1 van de GI's;
- Extra ondersteuning voor jeugdbeschermers door de inzet van zorgcoördinatoren en ondersteunende jeugdbeschermers;
- Het ziekteverzuimpercentage bij de GI's is gedaald en ligt rond de 4,3%, landelijk is dat 7,1%;
- Het werkplezier van de jeugdbeschermers van de WSS en JB West gestegen. Bij JB West is er een stijging van 7,0 in 2020 naar 7,2 in 2022 en dat in een tijd dat de jeugdbescherming publicitair onder vuur ligt;

In Holland Rijnland hebben de 3 GI's in 2022 een gemeentelijke bijdrage voor de caseloadverlaging van ruim € 670.000 toegekend gekregen. Voor de regio ZW 4 gaat het in 2022 om een bijdrage van ruim 3 miljoen euro.

⁴ Ook in het regiogesprek ZW4 van juli 2022 is vanuit de regio's en de GI's bij het Rijk aangedrongen op het nemen van de stelselverantwoordelijkheid en te zorgen voor goede (financiële) randvoorwaarden om de jeugdbescherming weer perspectief te geven.

⁵ <https://repository.wodc.nl/handle/20.500.12832/3194>

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/14/tk-kamerbrief-mbt-verbetering-van-de-jeugdbeschermingsketen>

⁷ Zie <https://www.nji.nl/jeugdbescherming/hoe-ziet-de-toekomst-eruit#de-jeugdbescherming-nu:-knelpunten>

⁸ [Hervormingsagenda Jeugd | VNG](#)

Situatie doorbraakaanpak in ZW 4

Naast de verbeterplannen is de afgelopen periode veel werk gemaakt van de uitvoering van de doorbraakaanpak om de kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel die langer dan 3 maanden op jeugdhulp wachten, te laten dalen. Het aantal kinderen met een JB-maatregel dat wacht op passende hulp heeft zich in ZW 4 als volgt ontwikkeld:

	nov 20	jan 21	feb 21	mrt 21	jun 21	sep 21	okt 21	nov 21	dec 21	jan 22	feb 22	mrt 22	apr 22	mei 22	jun 22	jul 22
H-10	134	83	20	14	17	15	28	47	32	35	37	44	43	42	37	38
ZHZ	96	96	58	44	20	32	41	26	21	19	14	30	21	25	20	18
HR	79	72	39	36	20	26	26	22	16	14	9	8	13	13	14	14
MH	20	10	7	3	4	3	4	12	12	8	9	14	12	15	15	20
Totaal	329	261	124	97	61	76	99	107	81	76	69	96	89	95	86	90

Op peildatum 1 oktober 2022 staan er in Holland Rijnland 16 kinderen op de doorbraaklijst.

Situatie doorbraakaanpak Hillegom

De aantallen van de doorbraaklijst in onze eigen gemeente hebben zich als volgt ontwikkeld (het gaat niet elke keer om dezelfde kinderen):

	sept 21	okt	nov	dec 21	Jan 22	feb	maart	apr	mei	juni	juli	okt 22
Holland Rijnland	26	26	22	16	14	9	8	13	13	14	14	16
Hillegom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Aan het verloop van de cijfers is te zien dat het is gelukt om het grote aantal wachtende kinderen van eind 2020 naar beneden te brengen. We vinden het huidige niveau nog steeds te hoog. Via het aanscherpen van de doorbraakaanpak, aandacht voor de wachtlijsten en het aanvullen van ontbrekend aanbod in overleg met de Serviceorganisatie Zorg willen we deze aantallen verder terugbrengen.

Maatregelen doorbraakaanpak in Holland Rijnland

- We verlenen de extra gemeentelijke middelen voor de caseloadverlaging voor de jeugdbeschermers ook in 2023 en 2024. We zien in Holland Rijnland de bijdrage die we voor de caseloadverlaging aan de GI's ter beschikking stellen als de inzet die het Rijk in de cofinanciering van ons verlangt (zoals beschreven in de Kamerbrief van 14 september jl). Dit bedrag is al onderdeel van de begroting.
- De Regionale Experttafel voor Holland Rijnland (voor complexe zorgvragen) is per oktober 2022 gestart; in de RET onderzoeken de verwijzer en een groot aantal jeugdhulpaanbieders in gezamenlijkheid welke hulp er voor het gezin nodig en mogelijk is;
- In de week van de pleegzorg (november 2022) voeren we een campagne voor de werving van pleeg-en gezinshuisouders;
- We houden in het najaar van 2022 een waarderingsactie voor jeugdbeschermers;
- Het onderzoek naar oorzaken van en oplossingen voor de wachtlijsten in de J-GGZ wordt eind 2022 opgeleverd. De inzichten zullen wij met uw raad delen.
- We investeren in het zorglandschap, bv door het project "begeleid bezoek", waarbij de GI's nauw samenwerken met jeugdhulpaanbieder Cardea en door verhoging van de budgetten voor aanbieders die adequate zorg bieden voor kinderen met een jeugdbeschermingsmaatregel.

We zien dat onze inspanningen samen met de GI's een mooi effect hebben gehad, maar we hebben nog veel te doen. De situatie blijft fragiel, vooral door de steeds krappere arbeidsmarkt voor jeugdhulp in het algemeen en het minder wordende imago van het vak jeugdbeschermer.

4. Tot slot

Wij hebben aan het begin van deze brief aangegeven dat we het urgent vinden dat de crisis in de jeugdbeschermingsketen wordt bestreden. Het Rijk is nu bezig om een aanpak uit te werken en te presenteren aan de Kamer in november 2022. In dat kader loopt momenteel het gesprek over de financiering van deze aanpak tussen VNG en Rijk. Hoewel nu de eerste verantwoordelijkheid door het Rijk genomen moet worden, denken en

werken we vanuit regio ZW 4 actief mee aan een oplossing, omdat het om de zorg voor de meest kwetsbare kinderen gaat.

Onze grote dank gaat uit naar de werkers in de jeugdbeschermingsketen die ondanks de soms moeilijke omstandigheden zich met grote betrokkenheid blijven inzetten om jeugdigen in onveilige situaties te ondersteunen en weer perspectief te geven.